

6. Järjestelytoimisto

V:n 1958 aikana suoritettiin eräitä laajoja organisaatio- ja yleistutkimuksia, joita on selostettu tarkemmin jäljempänä. Useimmat näistä tutkimuksista olivat vuoden vaihtuessa vielä keskeneräisinä. Toisaalta oli kertomusvuodelle luonteenomaista edellisenä vuonna valmistuneiden laajojen menetelmätutkimusten edelleenkehittäminen ja hyväksytyjen uudistusten toimeenpanon avustaminen.

Toimisto ei enää antanut lausuntoja perustettaviksi ehdotetuista uusista tp. viroista, vaan toimiston henkilökuntaan kuuluvat tutkijat antoivat niistä selvityksiä suoraan rahatoimenjohtajalle. Mikäli nämäkin otetaan huomioon, lisääntyi lausuntojen määrä edelliseen vuoteen verrattuna. Kaupungin aloitetoiminnassa on aloitteiden määrä edelliseen vuoteen verrattuna lisääntynyt yli 20 %. Tiedotuslehtä »Tehoviestiä» ilmestyi 3 numeroa. Kaupungin palveluksesta ilman omaa syytään vapautuvien viranhaltijain sijoitustoiminta aiheutti toimistolle jatkuvasti työtä.

Työtehoneuvottelukunnan kokoonpano oli sama kuin edellisenä vuonna. Neuvottelukunta piti neljä kokousta, joissa käsiteltiin seuraavia asioita: järjestelytoimiston v:n 1957 toimintakertomus; kaupungin sisäisten henkilökuljetusten järjestämiskysymys; aloite, joka koski komitean asettamista harkitsemaan lautakunnan perustamista järjestelytoimistoa varten; vuositilintarkastajien ja revisioviraston v:n 1957 kertomukset; uusien virkojen tarpeellisuutta koskevat kysymykset.

Jaosto, joka v. 1957 asetettiin tutkimaan kaupungin sisäisten henkilökuljetusten järjestämistä, piti kertomusvuoden aikana yhden kokouksen.

Henkilökunta ja huoneisto. Kaupunginvaltuuston päätöksellä 7. 5. muutettiin yksi työntutkimusinsinööriin virkanimike järjestelyinsinööriin ja kaksi toimistotyöntutkijan virkanimikettä virastotutkijan virkanimikkeiksi. Uuteen tp. reikäkorttiasiantuntijan 33. palkkaluokan virkaan valittiin 16. 4. alkaen valtiot. maist. Otto Karttunen. Seuraavat viranhaltijat olivat virkavapaina: järjestelyins. Tuure Lehto 1. 3. — 31. 12., toimistotyöntutkija Eero Kostamo 16. 8. — 31. 12. sekä työntutkimusins. Unto Valtanen 1. — 31. 12. Toimistossa oli puolipäivätyössä toimistoapulainen 5 kk:n ajan sekä työsuhteessa oleva reikäkorttisuunnittelija. Sairaalan työntutkija oli sijoitettuna järjestelytoimistoon 1. 1. — 28. 2. välisen ajan erästä sairaaloissa suoritettavaa tutkimusta varten. Uuteen huoneistoon Snellmaninkatu 13:ssa toimisto muutti 14. 1.

Ennen v. 1958 aloitettujen tutkimusten jatkaminen ja toteuttaminen

Lastensuojeluvirastoa ja sen alaisia laitoksia koskeva tutkimus saatiin suoritetuksi vuoden loppuun mennessä. Koska virastossa oli suoritettu työntutkimuksia jo v. 1951—1954, kiinnitettiin nyt huomiota pääasiassa elatusaputoimiston kassa- ja kirjanpito toiminnan järjestelyyn, huoltotarkastajien työmääriin ja työajan käyttöön sekä lastenhuoltolaitosten henkilökunnan palkkakirjanpitoon ja palkkojen maksuun. Kaupungin sekä eräiden muiden kuntien ja yksityisten omistamien lastenhuoltolaitosten välillä suoritettiin kustannusvertailu. Lisäksi suoritettiin yksityiskohtaisia tutkimuksia eräissä lastenhuoltolaitoksissa. Tutkimusselostuksesta valmistui kertomusvuonna lastensuojeluvirastoa koskeva osa.

Teurastamon toimiston organisaatiosta suoritettiin jatkotutkimuksia, jotka liittyvät laskutuksen, kirjanpidon ja kassatoiminnan uudistuksiin. Esitysten tekeminen lykkäytyi seuraavaan vuoteen.

Rakennusviraston tilitoimen ja laskentatehtävien uudelleen järjestelyä koskeneen v. 1957 valmistuneen tutkimuksen jatkotoimenpiteenä tutkittiin yhteistoiminnassa rakennusviraston kanssa eri koneellistamismenetelmien soveltamismahdollisuutta viraston laskentatehtäviin. Tämä kysymys liittyi suurelta osalta ETK-koneiden mahdollista käytäntöönnottoa tarkoittaviin tutkimuksiin. Kun viraston *konttoriorganisaatio* riippuu siitä, minkälainen koneellinen menetelmä laskentatehtävissä otetaan käytäntöön, on ko. organisaationkin uudistaminen vastaavasti lykkäytynyt.

Urheilu- ja retkeilytoiminnan organisaatiota, urheilulaitosten ja -laitteiden suunnittelua ja rakentamista sekä korjausta ja kunnossapitoa koskeva tutkimus valmistui 10. 12. Siinä selvitettiin mm., miten organisaatorisilla muutoksilla ja muilla järjestelyillä olisi mahdollista kehittää ko. toimintaan liittyvien tehtävien suoritusta. Rakennusviraston sekä urheilu- ja retkeilytoimiston keskinäistä tehtävä- ja vastuunjakoja ehdotettiin muutettavaksi mm. siten, että korjaus- ja kunnossapitomäärärahat sekä jatkuvaluontoiset ylläpitotehtävät siirrettäisiin rakennusvirastolta urheilu- ja retkeilytoimistolle. Urheilu- ja retkeilytoimiston sisäisen organisaation ehdotettiin eräitä täsmennyksiä. Urheilu- ja retkeilytoimiston toimistotöistä v. 1957 valmistunut tutkimus johti esitettyjen uudistusten toimeenpanoon välittömästi. Ne aloitettiin pääsylippujen myynnin ja tilityksen sekä kassatoiminnan uudistamisella ja myöhemmin koneellistettiin kirjanpito. Kertomusvuoden lopulla ryhdyttiin valmisteluihin myös palkkakirjanpidon koneellistamiseksi.

Satamalaitoksen laskutuksen uudistamista koskeva, v. 1957 valmistunut tutkimusselostus oli kertomusvuoden aikana satamalautakunnan ja kaupunginhallituksen käsiteltävänä. Järjestelytoimisto sai tehtäväkseen reikäkorttijärjestelmään perustuvan yksityiskohdaisen laskutusmenetelmän suunnittelun.

Kiinteistöviraston ja talo-osaston organisaation tutkimusselostus valmistui 16. 1. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 8. 10. ehdotuksen sekä kiinteistöviraston ja järjestelytoimiston yhteistyönä laaditun uuden johtosäännön. Kiinteistöviraston talo-osaston toimistotöiden uudistus saatettiin kertomusvuoden aikana loppuun, kun hallinnollinen kirjanpito ja palkkakirjanpito koneellistettiin. Tutkimusselostuksessa, joka valmistui 21. 2., esitettiin myös toimistohenkilökunnan työnjako uudistettavaksi sekä kirjanpitoa kehitettäväksi kustannuslaskennallisella pohjalla.

Suomenkielisten kansakoulujen kanslian kirjanpitotehtävien koneellistamisesta v. 1957 valmistunut tutkimus johti kertomusvuoden aikana palkkakirjanpidon uudistamiseen sekä hallinnollisen kirjanpidon uudistuksen valmisteluun. Kertomusvuonna voimaan tullut uusi kansakoululaki muutti kirjanpidolle ja palkkakirjanpidolle asetettavia vaatimuksia siinä määrin, että kaupunginhallitus määräsi järjestelytoimiston avustamaan suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen taloudenhoitajia kirjanpidon ja palkkakirjanpidon järjestämisessä. Nämä tehtävät jatkuivat kertomusvuoden päättyessä.

Kansakoulujen alemman henkilökunnan tehtäviä koskevaa tutkimusta varten suoritettiin kertomusvuoden aikana perusaineiston keräystä. Edelliseen liittyi tutkimus *kansakoulujen veistokalusto- sekä metalli- ja luonnonopin työpajojen kaluston hoidosta*. Tutkimus osoitti mm., että kansakouluissa opetustoiminta ja kalustonhoitotoiminta tulisi erottaa toisistaan ja että kouluihin olisi palkattava erityisiä kalustonhoitajia. Tutkimuksen lopullinen valmistuminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Sairaaloiden miespuolisen aputyövoiman tarvetta koskevaa tutkimusta jatkettiin. Tutkimuksen valmistuminen siirtyi myöhemmäksi.

Puutavara- ja polttoainetoimistoa koskevassa tutkimusselostuksessa esitettiin kustannusten ja toiminnan supistamismahdollisuuksia, jotka yhteensä merkitsivät n. 6—10 miljoonan kustannussäästöjä vuodessa. Lisäksi tehtiin ehdotuksia kaupungin laitosten ostoissa käytettävien puutavaran myyntihintojen perusteista, puutavara- ja polttoainetoimiston ja sahan kustannuksiin vaikuttavista perustekijöistä sekä toiminnan kannattavuuden lisäämisestä. Kaupunginhallitus päätti 18. 12., että osa ehdotuksista toteutettaisiin sellaisinaan ja osan toteuttamista harkitaan myöhemmin saatavien kokemusten perusteella.

Ulosottoviraston toimistotöiden järjestelyä koskeva tutkimusselostus valmistui 28. 6. Siinä esitettiin viraston hoitamien saatavien kirjaamis-, perimis-, tilitys- ja kirjanpito-

järjestelmä täydellisesti uudistettavaksi ja kirjaamisen menetelmät suureksi osaksi koneellistettaviksi samalla kun viraston lomakekanta täydellisesti uudistetaan. Toimistotyöntutkija Kurt Nordman määrättiin avustamaan johtavaa kaupunginvoutia toimistotöiden uudelleenjärjestelyssä kertomusvuoden loppuun saakka.

Tyttöjen ammattikoulun harjoittelijatoimintaa koskeva tutkimus selvitys valmistui 29. 12. Siinä selvitettiin harjoittelijatoimintaa, sen laajuutta, kustannuksia, tuottoja ja muita siihen vaikuttavia näkökohtia. Koska harjoittelijatoiminta on tavallaan koulun puitteissa tapahtuvaa jatko-opetusta, jossa kannattavuus ei ole pääasia, ei selvitykseen liittynyt varsinaisia ehdotuksia järjestelytoimiston taholta.

Kaupungin hankintatoimiston laskutuksen uudistamista koskeva tutkimus selvitys valmistui 2. 4. Siinä esitettiin velalliseskontran käytännön ottoa ja koneellistamista ja samalla myös alitilittäjäkirjanpito koneellistettavaksi. Toimenpiteet uudistuksen toteuttamiseksi v:n 1959 alusta aloitettiin kertomusvuonna.

U u d e t t u t k i m u k s e t

Teollisuuslaitosten kassa- ja tiliosaston organisaatiosta suoritettiin tutkimus erityisesti silmällä pitäen teollisuuslaitosten sijaintia. Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään toisaalta laitosten sekä toisaalta kassa- ja tiliosaston toiminnalliset rajat ja esitettiin kassa- ja tiliosastolle uutta organisaatiota, jonka mukaan osasto jakaantuisi viiteen toimistoon, jotka puolestaan jakaantuvat jaoksiin ja nämä taas ryhmiin. Kertomusvuoden päättyessä oli alustava esitys asianomaisten virastopäälliköiden harkittavana.

Rahatoimiston veronkanto-osaston töiden järjestelystä ja organisaatiosta suoritettiin tutkimuksia yhteistoiminnassa apul. revisori Ilma Ilvosen kanssa. Niinikään tutkittiin mm. rahatoimiston reikäkorttitoimiston organisaatiota sekä rahatoimiston ja veroviraston välistä yhteistoimintaa ja kehitettiin reikäkorttisovellutuksia. Tutkimusten tuloksena ennakkoverojen valmistelu siirtyisi v:n 1959 alusta rahatoimiston reikäkorttitoimistosta verovirastoon ja rahatoimistoon jäävät veronkantoon liittyvät reikäkorttityöt uudistettiin. Eläkkeiden maksun uudistus siirtyi myös seuraavaan vuoteen.

Tutkimus kaupungin laskentatehtävien teknillisen suorituksen kehittämiseksi reikäkortti- ja ETK-koneita hyväksikäyttäen aloitettiin huhtikuussa. Alustava selvitys entisistä laskentamenetelmistä valmistui heinäkuussa ja alustava tutkimus laskentamenetelmien koneellistamismahdollisuuksista joulukuussa. Siinä esitettiin mm., että laadittaisiin yksityiskohtainen suunnitelma rakennusviraston, satamalaitoksen, liikennelaitoksen ja rahatoimiston, mahdollisesti myös teollisuuslaitosten laskentatehtävien suorittamisesta pienen elektronisen tietojenkäsittelykoneen (IBM 305 Rmac) avulla sekä asetettaisiin työteho-neuvottelukunnan jaosto käsittelemään mainittua suunnitelmaa.

Kaasu- ja sähkölaskujen maksutarkkailun uudelleenjärjestelyä reikäkorttimenetelmän avulla koskeva tutkimus aloitettiin kertomusvuoden aikana.

Sairaalaviraston organisaation uudelleenjärjestelystä laadittiin 17. 12. selvitys, jossa käsiteltiin mm. sairaaloiden kehittämistoiminnan organisaatiota ja sairaalaviraston hallinnollis-taloudellisten asiantuntijoiden lisäämisen keskinäistä tärkeysjärjestystä.

Oikeusaputoimistossa suoritettiin tutkimus toimistotyöstä. Tehdyt ehdotukset kortistojen uusimisesta, diaarioinnin ja kirjanpidon yksinkertaistamisesta sekä toimistoapulaisten työnjaon uusimisesta toteutettiin.

Kaupunginkirjastossa pantiin alulle rationalisointitutkimus ja tutustuttiin alustavasti kaupungin kirjastojen, eräiden tieteellisten kirjastojen sekä muutamien Tanskan ja Ruotsin kaupunginkirjastojen toimintaan. Varsinainen tutkimus siirtyi seuraavaan vuoteen.

Tilastollinen tutkimus liikennelaitoksen Töölön konepajassa suoritettiin aikana 22. — 29. 11. Tutkimus koski työajan hyväksi käyttöä konepajan yhteensä 12 työpisteessä, jolloin havaintoja tehtiin kaikkiaan noin 2 700. Kertynyt aineisto luovutettiin liikennelaitoksen käyttöön.

Sairaalain hoitohenkilökunnan tarvittavia vahvuuksia koskeva tutkimus aloitettiin sairaalaviraston ja järjestelytoimiston yhteistoimin keräämällä tietoja sairaalain osastojen toiminnasta. Tämän inventoinnin pohjalla on tarkoitus tehdä vertailuja eri sairaalain kesken ja löytää suuntaviivoja osastojen henkilökuntanormitukselle.

Sosiaalivirastotaloon muuttavien virastojen konekirjoitus- ja monistustöiden keskittä-

mismahdollisuuksia, vahtimestaritulojen yhteiskäyttöä, arkistoinismenetelmien ja -välineiden yhdenmukaistamismahdollisuuksia, asiakastilojen käyttöä sekä muitakin ko. talon suunnitteluun liittyviä selvittelytutkimuksia aloitettiin kertomusvuoden lopulla.

Rakennusviraston talorakennusosastoa avustettiin materiaalin käyttötarkkailun kehittämistutkimuksissa, samoin rakennusvirastoa kustannuslaskennan ja tuottavuustarkkailun järjestelyä koskevissa kysymyksissä, *asuntotuotantokomiteaa* toimiston työn uudelleen järjestämisessä, *Auroran sairaalaa* ja *tuberkuloositoimistoa* avustettiin aikaisemmin suoritettujen rationalisointiehdotusten täytäntöönpanossa.

Konttoritöiden koneellistamisessa avustettiin mm. sairaalavirastoa, huoltovirastoa ja Nikkilän sairaalaa, jotka kaikki kertomusvuoden aikana koneellistivat hallinnollisen kirjanpitoa. Huoltoviraston asiamiesosaston eläkeoimistossa suoritettava kansaneläkkeiden jako niihin laitoksiin, joissa oli kansaneläkettä saavia hoidokkeja, suunniteltiin reikäkorttimenetelmän avulla suoritettavaksi.

Lomakerationalisointitoiminta liittyi kiinteästi yleisiin rationalisointitutkimuksiin. Toimistotyöntutkimusten yhteydessä virastoille jouduttiin laatimaan täydelliset lomakekäsikirjoitukset. Laajimman työn muodosti vuoden aikana ulosottoviraston uudelleenjärjestely, jolloin koko lomakekanta käytiin yksityiskohtaisesti läpi ja virastoa varten kehitettiin lomakehuoltojärjestelmä. Suomenkielisten kansakoulujen kansliassa, huoltovirastossa, urheilu- ja retkeilytoimistossa sekä Nikkilän sairaalassa suoritettua kirjanpidon koneellistamisen yhteydessä a.o. lomakkeet uusittiin täydellisesti. Sen lisäksi avustettiin lomakesuunnittelussa 19 eri virastoa tai laitosta, joista oikeusaputoimistossa ja Auroran sairaalassa suoritettavat työt olivat laajimmat. Kaupungin lääkärintodistuslomakkeiden uudistamisesta tehtiin esitys, joka hyväksyttiin ja toteutettiin. Lomakesuunnittelijan toimesta käsiteltiin kaikkiaan 218 lomaketta, joista 47 voitiin poistaa käytöstä tarpeettomina.

Lausunnot. Toimisto antoi kertomusvuonna 190 lausuntoa, minkä lisäksi järjestelyinsinööri ja virastotutkijat antoivat suoraan rahatoiminta johtavalle apulaiskaupunginjohdajalle 40 selvitystä ehdotetuista uusista tp. viroista.

Pääosa toimiston lausunnoista, 74, käsitteli uusien virkojen perustamista tai virkojen vakinaistamista. Muut lausunnot koskivat työnluokitusta ym. palkkauksen perustana olevia tietoja, vapautuvan työvoiman sijoittamista, muita työvoimakysymyksiä, organisaatiota, työmenetelmiä, työntutkimuksia, kuljetuksia ym., sisäisiä henkilökuljetuksia, virastohuoneistoja ym.

Työturvallisuustoiminta

Työturvallisuustoimikunta kokoontui 5 kertaa. Virastoissa ja laitoksissa toimi 46 työturvallisuuselintä, joissa oli 120 varsinaista ja 120 varajäsentä. Työturvallisuutta käsitteleviä kursseja, valistustilaisuuksia sekä luento- ja neuvottelupäiviä, joiden ohjelmat vaihtelivat 1—12 tuntiin, järjestettiin n. 2 600 henkilölle. Virastoille ja laitoksille sekä työturvallisuuselimien jäsenille jaettiin mm. 150 vuosikertaa Varokeino- ja 158 vuosikertaa Pohjolan tapaturmantorjuntaviesti -nimistä aikakauslehteä. Työpaikoille jaettiin lisäksi julisteita, varoitustauluja, lentolehtisiä ja opaskirjasia.

Työturvallisuustarkastuksia ja niihin liittyvää neuvontaa suoritettiin mm. rakennusviraston, satamalaitoksen, sähkö-, kaasun- ja vesilaitoksen, palolaitoksen ja teurastamon työpaikoilla sekä koulujen oppilastyöpajoissa. Näissä kohteissa sattui kertomusvuoden aikana 68.5 % tapaturmien kokonaismäärästä.

Virastoille ja laitoksille sekä työturvallisuuselimille jaettiin neljännesvuosittain osastoittain laadittu yhteenvedotilasto tapaturmien ja sairauspäivien lukumäärästä sekä tapaturmakustannuksista. Virastojen ja laitosten käyttöä varten suunniteltu työtaturma- ja ammattitautikortisto otettiin käyttöön kertomusvuoden alusta lukien. Siten kerätään tietoja mm. tapaturmien syistä ja käyttökelpoisista torjuntakeinoista.

Kaupungin työpaikoilla, työttömyystyöt mukaan luettuna, sattui kertomusvuonna 3 556 (ed. v. 2 943) tapaturmaa. Näistä aiheutuneiden sairauspäivien määrä oli 52 474 (49 969), invaliditeettiprosenttien summa 670 (320), minkä lisäksi 5 (6) tapaturmaa päättyi kuolemaan. Tapaturmavakuutuslain perusteella suoritettavat korvaukset jakautuivat seuraavasti: korvaukset ohimenevistä tapaturmista 50.0 (43.7) mmk, invalidien huoltoeläkepäätömat ja kertakaikkiset korvaukset 11.2 (2.7) mmk sekä tapaturmaisesti kuolleiden

hautausavut ja omaisten huoltoeläkepääomat 10.4 (15.6) mmk eli yhteensä 71.7 (62.0) mmk.

Aloitetoiminta

Aloitteita jätettiin järjestelytoimistoon 137 (110), minkä lisäksi 20 käsittelemätöntä aloitetta siirtyi v:lta 1957. Aloitettoimikunnassa käsiteltiin loppuun 140 (101) aloitetta, joten 17 aloitteen käsittely siirtyi v:een 1959. Käsitellyistä aloitteista palkittiin 52 (41) eli n. 37 (41) %. Palkkioiden yhteismäärä oli 415 500 (442 900) mk ja niiden suuruus vaihteli 50 000 (75 000) mk:sta 2 000 (800) mk:aan. Palkkioiden keskimääräinen suuruus oli n. 8 000 (10 800) mk ja aloitteiden keskimääräinen käsittelyaika 61 (76) päivää.

1. 10. 1957—30. 4. 1958 välisenä aikana käsiteltyjen ja palkituiksi tulleiden aloitteiden tekijän kesken arvottiin neljä ylimääräistä palkintoa.

Loppuun asti käsiteltyjen aloitteiden lukumäärä jakautui aiheittain:

	Tehtyjä aloitteita	%	Palkittuja aloitteita	%
Teknillisiä	112	80	48	43
Konttoriteknillisiä	14	10	4	29
Hallinnollisia	8	6	—	—
Sosiaalisia	6	4	—	—
Yhteensä	140	100	52	37

Aloitetoimikunnan puheenjohtajana on toiminut kaup. ins. Walter Starck ja sihteerinä virastotutkija Friedrich Kaltamo. Toimikunta kokoontui 17 kertaa.

Muu toiminta

Pohjoismaiden pääkaupunkien yhteistyö rationalisointikysymyksissä jatkui suhteellisen vilkkaana. Tukholmassa 20.—22. 8. pidettyyn rationalisointikonferenssiin osallistuivat Helsingin edustajina kaup. siht. Lars Johanson, toimistopääll. Alpo Salo ja virastotutkija Aatu Vuoristo. Erinäisiä tutkimuksia koskevista asioista käytiin kirjeenvaihtoa ja sekä saatiin että lähetettiin pyydettyä aineistoa.

Kaupungin palveluksesta ilman omaa syytään vapautuvien viranhaltijain sijoitustoiminnassa saatiin kertomusvuonna 24 huoneenvuokratoimiston viranhaltijaa sijoitetuiksi kaupungin muihin virastoihin ja laitoksiin. Lisäksi sijoitettiin eräiden muidenkin laitosten viranhaltijoita ja työntekijöitä toisiin kaupungin laitoksiin.

Huoneistotutkimukset. Toimisto osallistui ulosottoviraston huoneistotilojen käyttösuunnitelman sekä oikeus- ja poliisitalon huoneohjelman tarkistamistoihin.

Tehoviesti, rationalisointialan tiedotuslehti jaettiin n. 1 000 kappaleena esimiesasemassa oleville viranhaltijoille.

Osallistuminen komiteain työhön. Eräät toimiston viranhaltijat osallistuivat komiteoiden työhön. Lisäksi toimisto avusti eräitä komiteoita suorittamalla niiden pyytämiä selvityksiä.

Konekirjoituskokeiden valvonta. Konekirjoituskokeita valvottiin vuoden aikana 21. Hyväksytyissä kokeissa saavutti 8 000 nettolyönnin nopeuden puolessa tunnissa 6 henkilöä sekä 9 000 nopeuden 8 henkilöä. Konekirjoituskokeiden valvonta siirtyi vuoden lopulla toimistolta koulutustoimikunnalle.

Valtiovarainministeriön järjestelyosaston laatimaa virastojen ja koulujen *siivousta käsittelevää ohjekirjasta* hankittiin toimiston esityksestä myös kaupungin virastojen ja laitosten käyttöön.

Toimiston henkilökunnan omasta koulutuksesta mainittakoon, että eräät viranhaltijoista osallistuivat alan kysymyksiä käsitteleviin neuvottelupäiviin ja kurssiin. Ulkomaisia opintomatkoja tekivät toimiston työturvallisuustarkastaja, reikäkorttiasiantuntija sekä neljä työntutkijaa.

Kaupungin muut rationalisointiselimet. Kaupungilla oli erilliset rationalisointiselimet rakennusvirastossa, sähkölaitoksessa, kaasulaitoksessa, sairaalavirastossa, verovirastossa sekä liikennelaitoksessa. Järjestelytoimisto piti yhteyttä näihin neuvottelemalla yhteisistä rationalisointikysymyksistä.

Menot. Järjestelytoimiston menot kertomusvuonna olivat seuraavat:

	mk
Palkkiot	90 000
Vakinaiset viranhaltijat	7 394 865
Tilapäiset viranhaltijat	7 515 220
Viranhaltijain sairauslomasijaiset	48 400
Muut palkkamenot	1 225 788
Vuokra	3 513 811
Valaistus	36 517
Siivoustarvikkeet	16 054
Painatus ja sidonta	177 312
Tarverahat	548 287
Aloitetoiminnan kustannukset	760 834
Työturvallisuustoiminnan kustannukset	359 758
Ulkopuolisten rationalisoimisiasiantuntijain palkkiot	98 500
	<hr/>
	Yhteensä 21 785 346